

Βρυξέλλες, 28 Απριλίου 2023
(OR. en)

8675/23

JEUN 77
SOC 278

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Διασφάλιση της ένταξης των νέων στις κοινωνίες της ΕΕ: Εστίαση στην ένταξη των νέων Ουκρανών - Συζήτηση προσανατολισμού

Κατόπιν διαβούλευσης με τα μέλη της Ομάδας «Νεολαία», η Προεδρία κατάρτισε το συνημμένο έγγραφο αναφοράς, το οποίο υποβάλλεται ως βάση για τη συζήτηση προσανατολισμού στη σύνοδο του Συμβουλίου «Παιδεία, Νεολαία, Πολιτισμός και Αθλητισμός» στις 15-16 Μαΐου 2023.

Διασφάλιση της ένταξης των νέων στις κοινωνίες της ΕΕ:

Εστίαση στην ένταξη των νέων Ουκρανών

Μία από τις θεματικές προτεραιότητες του ένατου κύκλου του διαλόγου της ΕΕ για τη νεολαία ήταν ο υπ' αριθ. 3 στόχος της ΕΕ για τη νεολαία, «Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς». Με τον στόχο αυτόν αναδεικνύονται πολλές επιτακτικές ανάγκες όσον αφορά την κοινωνική ένταξη, όπως η αναγνώριση της ύπαρξης νέων που αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές διακρίσεων, η ισότιμη πρόσβαση των νέων στην τυπική και μη τυπική μάθηση, καθώς και η ενημέρωση των περιθωριοποιημένων νέων. Στον υπ' αριθμ. 3 στόχο για τη νεολαία τονίζεται επίσης η ανάγκη διάθεσης περισσότερων χώρων, ευκαιριών και πόρων για την ενίσχυση της ένταξης των νέων και την προώθηση του διαλόγου και της κοινωνικής συνοχής, με παράλληλη καταπολέμηση των διακρίσεων και του διαχωρισμού. Οι τρεις ακρογωνιαίοι λίθοι της στρατηγικής της ΕΕ για τη νεολαία, δηλ. *η ενεργοποίηση, η ενίσχυση και η σύνδεση* είναι βασικοί τομείς στους οποίους εστιάζεται η προσπάθεια να καταστεί δυνατή και να διασφαλιστεί η ένταξη όλων των νέων στην κοινωνία.

Επί του παρόντος, οι νέοι δεν έχουν ίσες ευκαιρίες στις ευρωπαϊκές κοινωνίες. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ένα τέταρτο (25,3 %) των νέων στην ΕΕ αντιμετώπιζαν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού το 2021. Στο σύνολο των ατόμων όλων των ηλικιών, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν χαμηλότερο, δηλαδή λίγο πάνω από το ένα πέμπτο (21,7 %)¹. Οι νέοι που ζουν σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες, είτε μόνοι τους είτε με τους γονείς τους, είναι πιο απαισιόδοξοι όσον αφορά την ικανότητά τους να επιφέρουν αλλαγές στις περισσότερες πτυχές της ζωής. Η ελλιπής ένταξη οδηγεί σε ασθενέστερη αίσθηση του ανήκειν και μειώνει επίσης την εμπιστοσύνη στους θεσμούς. Η χάραξη πολιτικών έχει ευθύνη να δημιουργήσει ασφαλή περιβάλλοντα για τη συμμετοχή των νέων από όλα τα τμήματα της κοινωνίας, και ιδίως εκείνων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες. Τα προβλήματα ψυχικής υγείας και η μοναξιά είναι επίσης παράγοντες που μπορεί να συνδέονται και να καθίστανται εμπόδια στην κοινωνική ένταξη. Τα ζητήματα αυτά διόγκωσε η πανδημία COVID-19, η οποία είχε και εξακολουθεί να έχει τεράστιες επιπτώσεις για τους νέους Ευρωπαίους. Η άνιση πρόσβαση των νέων που έχουν λιγότερες ευκαιρίες στα ανθρώπινα και κοινωνικά δικαιώματα, όπως η μειωμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, έγινε ακόμη πιο εμφανής κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

¹ Οι νέοι στην Ευρώπη — στατιστική περίληψη — έκδοση 2022

Επιπλέον, λόγω του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, πολλοί νέοι Ουκρανοί βρίσκονται αυτή τη στιγμή προσωρινά εκτοπισμένοι στην ΕΕ και ζουν σε συνθήκες αβεβαιότητας σχετικά με το μέλλον τους. Οι Ουκρανοί πολίτες έχουν υποστεί τις συνέπειες ενός ολοκληρωτικού πολέμου, έχουν βιώσει ψυχικό τραύμα και έχουν πληγεί από τον αναγκαστικό εκτοπισμό σε πρωτοφανή, από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και έπειτα, κλίμακα και ρυθμό. Σχεδόν 4 εκατομμύρια άνθρωποι από την Ουκρανία χαίρουν προσωρινής προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, πολλοί εκ των οποίων είναι παιδιά και νέοι. Η εκτελεστική απόφαση του Συμβουλίου για την ενεργοποίηση της οδηγίας περί προσωρινής προστασίας παρέχει στους νέους, μεταξύ άλλων δικαιωμάτων, πρόσβαση στην απασχόληση, τη στέγαση, την κοινωνική πρόνοια και την ιατρική περίθαλψη. Επιπλέον, η οδηγία παρέχει επίσης στους νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών το δικαίωμα στην εκπαίδευση.

Επίσης, έχει κινητοποιηθεί χρηματοδότηση της ΕΕ μέσω του Erasmus+ και του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης για τη στήριξη του ουκρανικού λαού που προσπαθεί να ξεφύγει από τη γενική εισβολή της Ρωσίας. Το πρόγραμμα εργασίας του Ευρωπαϊκού Σώματος Αλληλεγγύης για το 2023 περιλαμβάνει, ως νέα θεματική προτεραιότητα για την κεντρική δράση του προγράμματος με τίτλο «ομάδες εθελοντισμού σε τομείς υψηλής προτεραιότητας», την παροχή βοήθειας σε άτομα που προσπαθούν να ξεφύγουν από ένοπλες συγκρούσεις και σε άλλα θύματα φυσικών ή ανθρωπογενών καταστροφών. Η Ευρωπαϊκή Δικτυακή Πύλη της Νεολαίας παρέχει επίσης πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τα δικαιώματα των νέων που προέρχονται από την Ουκρανία και τις επιλογές στήριξής τους.

Παρότι στην ΕΕ διεξάγεται πλήθος δράσεων για τον κόσμο που προσπαθεί να ξεφύγει από τον πόλεμο, χιλιάδες νέοι από την Ουκρανία βρίσκονται σε μια κατάσταση όπου αναγκάζονται να ξεκινήσουν εκ του μηδενός σε μια νέα χώρα. Πολλοί πρέπει να ξεπεράσουν αυτή τη δυσκολία χωρίς τη βοήθεια της οικογένειας ή των φίλων τους. Η στήριξη αυτών των νέων μέσω της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την απασχόληση, σε συνδυασμό με δραστηριότητες αναψυχής και μια αίσθηση κοινότητας, αποτελεί επείγον ζήτημα.

Η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει ότι οι νέοι έχουν πρόσβαση στα δικαιώματά τους σύμφωνα με τις διεθνείς διακηρύξεις και συμβάσεις. Όλοι οι νέοι Ευρωπαίοι θα πρέπει να έχουν καλές συνθήκες διαβίωσης, προοπτικές απασχόλησης και τη δύναμη να διαμορφώνουν τη ζωή τους. Στο τελευταίο περιλαμβάνεται και η δυνατότητα να επηρεάζουν τη χάραξη πολιτικών και την εξέλιξη της κοινωνίας. Προκειμένου να διαμορφώσουμε τις καλύτερες δυνατές πολιτικές, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι η ομάδα που ορίζουμε ως «νεολαία» αποτελείται από πληθώρα ταυτοτήτων. Διαφορετικές ομάδες νέων έχουν διαφορετικές ικανότητες, ανάγκες, απόψεις, πόρους και ενδιαφέροντα. Ως εκ τούτου, ποικίλες ευκαιρίες και προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπιστούν και να ληφθούν υπόψη. Συνεπώς, είναι αναγκαίο να υιοθετηθεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση και να εκπονηθούν συμπεριληπτικές και συμμετοχικές δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων. Ο κοινωνικοοικονομικός και ο δημοκρατικός αποκλεισμός είναι αλληλένδετοι και η Ευρώπη δεν έχει την πολυτέλεια να αποδεχθεί τέτοιου είδους συνέπειες. Προκειμένου να δημιουργηθεί μια Ευρώπη για όλους τους νέους, πρέπει να εξεταστούν όλες οι προαναφερθείσες πτυχές. Η ένταξη ενισχύει την εμπιστοσύνη.

Με βάση τα ανωτέρω, οι υπουργοί καλούνται να εξετάσουν τα ακόλουθα ερωτήματα (οι παρεμβάσεις δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν σε διάρκεια τα τρία λεπτά):

1. Όταν μιλάμε για ένταξη όλων των νέων σε ολόκληρη την ΕΕ, πρέπει να έχουμε κατά νου την ανομοιογένεια της πληθυσμιακής ομάδας «νέοι». Πώς θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε αυτό το ζήτημα κατά τη διαμόρφωση πολιτικών για όλους τους νέους στα κράτη μέλη μας και σε ευρωπαϊκό επίπεδο;
2. Ποια καλά παραδείγματα υπάρχουν στη χώρα σας για την τόνωση της ένταξης των νέων που απολαμβάνουν λιγότερες ευκαιρίες στην κοινωνία και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο;
3. Ποια καλά παραδείγματα υπάρχουν στη χώρα σας για τη διασφάλιση της κοινωνικής ένταξης των προσωρινά εκτοπισμένων νέων από την Ουκρανία;